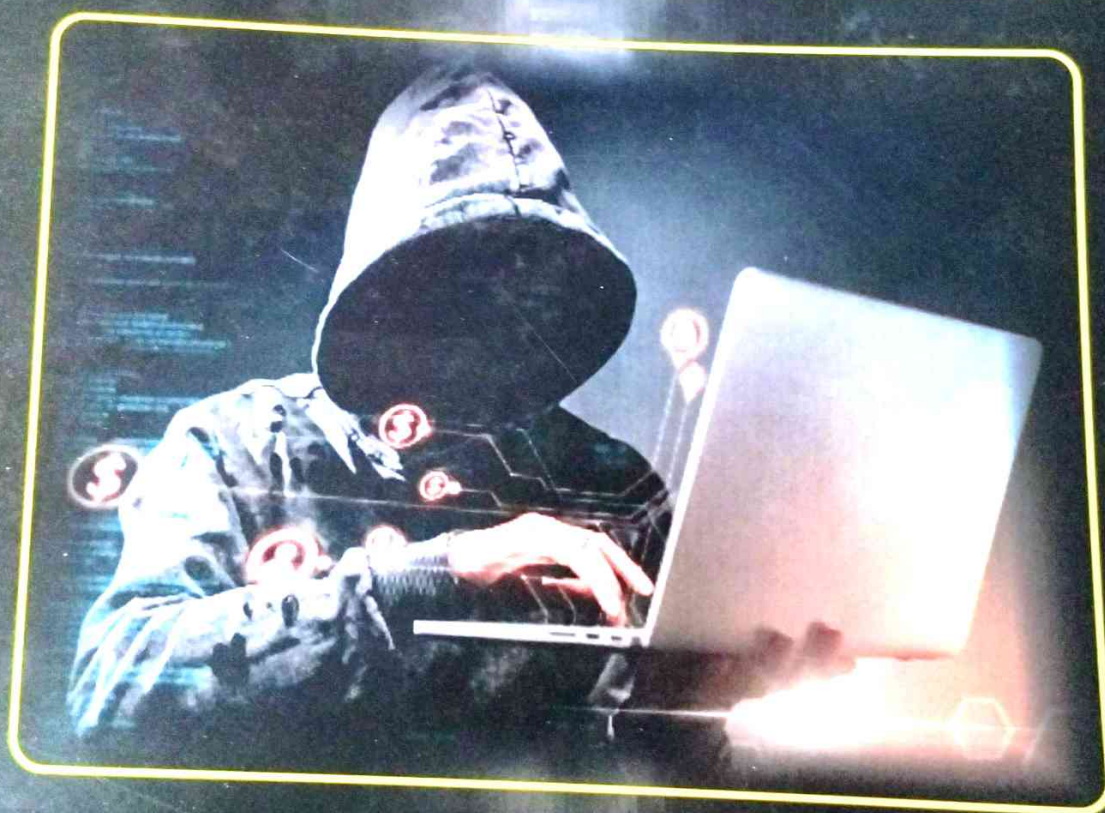

Special Issue
DOI

'GURUKUL'

Double Blind Peer reviewed, referred International Multidisciplinary Research
Journal Issue-III(II), Volume - XIII, ISSN No. 2394-8426, Impact Factor 8.357

CYBER CRIME AND SOCIAL MEDIA

:: Editors ::

Dr. Naresh Kolte

Prof. Amolsingh Rotele

Dr. Aarti Pawar

Publication Committee

**ATHAWALE COLLEGE OF SOCIAL WORK
BHANDARA**

Editor-In Chief

Dr. Nareesh Kolte
Off. Principal
Chairman- BOS (Social Work)
RTMNU, Nagpur

Prof. Amolsingh Rotale
Assistant Professor
Athawale College of Social Work,
Bhandara

Dr. Aarti Pawar
Assistant Professor
Athawale College of Social Work, Bhandara

Co-Editor

Dr. Vijay Tupe
Assistant Professor &
BOS Member
Orange City College of
Social Work, Nagpur

Dr. Mohmedhafiz Kathiyara
HOD Psychology
Shri S. K. Shah & Shri Krishna OM
Arts College Modasa,
Aravalli, Gujarat

Dr. Ram Butke
Assistant Professor &
BOS Member
Kamptee College of
Social Work, Nagpur

Editorial Committee

Prof. Dr. Chandrashekhar Malviya
Professor for Sociology
BOS Member RTMNU, Nagpur
Athawale College of Social Work, Bhandara

Dr. Hemant M. Deshmukh
HOD Marathi
BOS Member RTMNU, Nagpur
Athawale College of Social Work, Bhandara

Dr. Shivsingh Baghel
Assistant Professor
Mahatma Gandhi Antarrashtriya Hindi Vishwavidyalaya
Wardha

Dr. Roza Chandeale
Assistant Professor
Sinhagad Institute of Management
Pune

Dr. Iliyas Bepari
Associate Professor
Athawale College of Social Work, Bhandara

Dr. Nandkishor Bhagat
Associate Professor
Athawale College of Social Work, Bhandara

Dr. Raju V. Kasare
Assistant Professor
Athawale College of Social Work, Chimur

Dr. Kavita Kanholkar
Assistant Professor for Sociology
BOS Member RTMNU, Nagpur
Orange City College of Social Work, Nagpur

• Publication Committee •
Athawale College of Social Work, Bhandara

Gurukul International Multidisciplinary
Research Journal (GIMRJ) with
International Impact Factor 8.357
Peer Reviewed Journal

e-ISSN No. 2394-8426

Special Issue on
Cyber Crime and Social Media
Issue-III(II), Volume-XIII

Special Issue on Cyber Crime and Social Media Issue-III(II), Volume-XIII

संपादक,

Dr. Naresh Kolte

Off. Principal, Chairman- BOS (Social Work)
Dr. Amolsingh Rotele

Assistant Professor, Athawale College of Social Work, Bhandara
Dr. Aarti Pawar

Assistant Professor, Athawale College of Social Work, Bhandara
Place Of Higher Learning And Research Center, Research And Publication
Committee, ACSW Bhandara,

© प्रकाशक,

कार्यकारी संचालक,

सौ रेखा मोहन गित्ते,

सातत्यपूर्ण व्यावसायिक विकास कार्यक्रम, नवी मुंबई.

पत्ता: मेडीहोप हॉस्पिटल समोर, रामबाग, कर्णिक रोड, कल्याण पश्चिम-४२१३०१.

भ्रमणध्वनी क्र. +919273759904 +919960709502

Email – gimrj12@gmail.com

मुद्रक,

गुरुकुल इंटरनॅशनल पब्लिशिंग सर्व्हिसेस, कल्याण, नवी मुंबई.

पत्ता: मेडीहोप हॉस्पिटल समोर, रामबाग, कर्णिक रोड, कल्याण पश्चिम-४२१३०१.

प्रकाशन दिनांक

14 April 2025.

e-ISSN No. 2394-8426

या पुस्तकातील विचार त्या लेखकाचे आहेत. संपादक/प्रकाशक सहमत असतीलच असे नाही.

Monthly Journal

Peer Reviewed Journal

ISSN No. 2394-8426

Indexed Journal

Referred Journal

<http://www.gurukuljournal.com/>

समाज कार्यकर्त्यांचे कौशल्य

लेखक: डॉ. चंदू आर. पाटील

हॉ. नंदू रामभाऊ पाटील हे सध्या भारतवर्षे समाजकार्य महाविद्यालय, भंडारा येथे सहयोगी प्राध्यापक म्हणून कार्यरत असून, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विचारधारा अभ्यास मंडळ (राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर) चे सदस्य आणि समाजकार्य विषयातील पीएच डी. पर्यवेक्षक आहेत. गेल्या सोळा वर्षांपासून ते प्रामाणिकपणे आणि आत्मीयतेने अध्यापन करीत आहेत.

डॉ. पाटील यांनी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर येथून पीएच डी (समाजकार्य), एम फिल (समाजकार्य), एम एस डब्ल्यू. (श्रम कल्याण व कर्मचारी व्यवस्थापन), एम ए. (अर्थशास्त्र) आणि बी.ए. या पदव्या प्राप्त केल्या आहेत. नुकतेच राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाने त्यांना समाजकार्य विषयासाठी पीएच डी. मार्गदर्शक म्हणून मान्यता दिली आहे.

समाजकार्य प्रात्यक्षिक, निरीक्षण आणि अध्यापनाच्या माध्यमातून ते अनेक सामाजिक संस्था, महिला बचत गट आणि समुदायांशी जोडलेले आहेत. ते दारिद्र्य रेषेखालील महिलांच्या उत्थानासाठी मार्गदर्शन करतात आणि विविध संस्थांमध्ये जाऊन सामाजिक कार्य करतात. त्यांनी ७७ आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय आणि स्थानिक कार्यशाळा व चर्चासत्रांमध्ये भाग घेतला असून, १५ संशोधन पत्र आणि लेख सादर केले आहेत. त्याचे अनेक संशोधन पत्र जर्नल्समध्ये प्रकाशित झाले आहेत.

डॉ. पाटील यांना त्यांच्या उत्कृष्ट कार्यासाठी अनेक पुरस्कार मिळाले आहेत, ज्यात सत गाडगेबाबा समाजसेवक अवार्ड २००७, उत्कृष्ट समाजसेवक २०१०, आणि महात्मा गांधी नॅशनल अवार्ड फॉर बेस्ट टिचर (२०२१) यांचा समावेश आहे. त्यांच्या योगदानाने समाजसेवा आणि शिक्षण क्षेत्रात महत्त्वाची भूमिका बजावली आहे.

ISBN: 978-81-19718-40-5

समाज कार्यकर्त्यांचे कौशल्य

लेखक: डॉ.चंदू आर. पाटील

प्रथम आवृत्ती: ०३.०९. २०२५

© प्रकाशक

प्रकाशक:

डॉ.कल्याण गांगर्डे

न्यू मॅन पब्लिकेशन, परभणी

मो. ८३२९०००७३२

मुद्रक:

स्नेहल प्रिंटर्स, परभणी

मो. ९७३०७२१३९३

टाइपसेटिंग : डॉ.कल्याण गांगर्डे

मुखपृष्ठ: डॉ.कल्याण गांगर्डे

किंमत: ₹ २००/-

या पुस्तकातील मजकुराशी प्रकाशक सहमत असतीलच असे नाही. सदर पुस्तकाच्या आतील मजकूर कॉपी करणे अथवा इतरत्र वापरणे हा कायदेशीर गुन्हा आहे.

NEP 2020 नुसार

शालीय समाजकार्य (School Social Work)

डॉ. नरेश शा. कोलते
डॉ. अशोक गो. शहाणे
प्रा. अमोलसिंग दि. रोटले

SAI JYOTI PUBLICATION

The way of Light

Nagpur

Pune

Delhi

नरेश शा. कोलते

कार्यकारी पाचार्य आठवले समाजकार्य महाविद्यालय भांडारा येथे कार्यरत असून राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ समाजकार्य अभ्यास मंडळाचे अध्यक्ष आहे. अनेक सामाजिक व शैक्षणिक राष्ट्रीय संमेलन व आंतरराष्ट्रीय संमेलनात सहभागी असून समाजकार्य शिक्षणाचा ३० वर्षांचा दिर्घ अनुभव असून त्यांच्या अंतर्गत ८ संशोधकर्ता आचार्य पदवीचे संशोधन करीत आहे. २ संशोधन करत्यांना आचार्य पदवी प्रदान झाली आहे.

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजना उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी पुरस्कार प्राप्त व ३० पेक्षा जास्त राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संशोधन निबंध प्रकाशित असून समाज कार्यचे तज्ञ आहेत.

डॉ. अशोक गो. शहाने

डॉ. अशोक शहाने समाजकार्य राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ समाजकार्य अभ्यास मंडळाचे सदस्य तसेच (४८/३) या समितीचे पदवी अभ्याक्रमाचे सदस्य आहेत. जोतिराव फुले समाजकार्य महाविद्यालय, उमरेड येथे मागील २५ वर्षांपासून समाजकार्य या विषयाचे प्राध्यापक असून अध्यापनाचे कार्य करीत आहेत. अनेक सामाजिक व शैक्षणिक संघटन (MSMES FORUM), NUTA YOUNG TECHAR ASSOCIATION चे सक्रीय सदस्य आहेत. त्याचे अनेक शोधनिबंध राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय व यु.जी. सी. केयर जनरल मध्ये प्रकाशित झालेले आहेत. समाजकार्य क्षेत्रामध्ये उत्कृष्ट शिक्षक पुरस्कार प्राप्त आहे.

प्रा. अमोल सिंग दि. रोटले

M. A. (History), M. A. (Sociology), M. Ed. (Edu), M.S.W. (Social Work), M.Phil (Social Work), NET सहाय्यक प्राध्यापक आठवले समाज कार्य महाविद्यालय भांडारा मागील 15 वर्षांपासून अनेक सामाजिक, शैक्षणिक, राजकीय व प्रशासकीय योजने मध्ये सहभाग. शासनच्या विविध योजना कार्यान्वित करण्यासाठी तज्ञ म्हणून कार्य अनेक स्पर्धा परीक्षांविषयी मार्गदर्शक व सल्लागार कार्यक्रम मार्गदर्शक म्हणून समाजकार्य क्षेत्रात प्रभावी कार्य राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय शोध पत्रीकेत शोध निबंध प्रकाशित तसेच समाजकार्य अभ्यासक्रमाची अनेक पुस्तके प्रकाशित. राष्ट्रीय स्तरीय प्रोफेशनल सोशल वर्क संस्थे मध्ये सक्रिय सहभाग समाजकार्याच्या विद्यार्थ्यांना करिता शालेय समाजकार्य (School social work) हे पुस्तक अवलोकनात प्रकाशित.

SAI JYOTI PUBLICATION

Phone : 9764673503, 9923593503

email : sjp10ng@gmail.com

Website: https://saijyotipublication.in

Om Sai Publishers & Distributors

Mob. No. : 9923693506, 9325656602

E-mail : ospdnagpur@gmail.com

₹ 225/-

ISBN: 978-81-19931-34-7

Available Also on

Flipkart

amazon

SHOPCLUES

शालेय समाजकार्य (School Social Work)

© डॉ. नरेश शा. कोलते / डॉ. अशोक गो. शहाणे/ प्रा. अमोलसिंग रोटेले

- प्रथम आवृत्ती : आक्टोबर २०२४
- ISBN : 978-81-19931-34-7

- प्रकाशन व मुद्रक
श्रीमती ज्योती नरेश खापेकर
साई ज्योती पब्लिकेशन
तिन-नल चौक, कसारपुरा,
इतवारी, नागपूर - ४४० ००२
मो.नं. (+९१) ९७६४६७३५०३
ई-मेल : sjp10ng@gmail.com
website : www.saijyoti.in

- मुद्रण आणि वितरण
श्री. गणेश नारायणराव राऊत
ओम साई पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रिब्युटर्स
२९, इंदिरानगर टी.बी.वॉर्डच्या मागे,
नागपूर - ४४० ००३,
मो.नं. ९९२३६९३५०६
ई-मेल - rautg1980@gmail.com

- विक्री कार्यालय
बुक्स अँड बुक्स
६५, शॉप नं. २, राधिका पॅलेस,
हनुमान नगर रोड, मेडिकल चौक, नागपूर.

- अक्षर रचना:
साई ज्योती पब्लिकेशन